

DSP

Succesfactoren van inclusieve SamenSpeelPlekken

Carmen Kistemaker & Mensje van Puffelen

Contactgegevens
September, 2025.

Carmen Kistemaker
ckistemaker@dsp-groep.nl

Mensje van Puffelen
mvanpuffelen@dsp-groep.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
1.1 Leeswijzer.....	1
2. Onderzoeksopzet	2
2.1 Onderzoeksvragen.....	2
2.2 Onderzoeksaanpak.....	2
2.2.1 Onderzoeksmethode	2
2.2.2 Kwaliteit en validiteit van data.....	2
2.2.3 Onderzoeksverantwoording.....	3
2.3 Geselecteerde speeltuinen	4
3. Succesfactoren	7
3.1 Fysieke toegankelijkheid	7
3.2 Inclusieve speelcultuur	8
3.3 De rol van ouders	10
3.4 Beheer.....	10
3.5 Activiteiten	12
3.6 Continuïteit faciliteren.....	12
3.7 Communicatie	13
3.8 Vroegtijdige ontmoeting.....	14
4. Conclusies en aanbevelingen	15
4.1 Niet perfectie maar samenhang doet ertoe.....	15
4.2 Aanbevelingen.....	15
4.2.1 Voor gemeenten en beleidsmakers	15
4.2.2 Voor speeltuinverenigingen en -beheerders.....	16
4.2.3 Voor ouders	16

1. Inleiding

Elk kind, met of zonder beperking, heeft het recht om te spelen – en om dat samen te doen. Dat recht is internationaal erkend in het *Verdrag inzake de Rechten van het Kind* (1989) en het *Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Beperking* (2006). Om dit recht te versterken, bundelden veertien partijen op 3 december 2019 hun krachten in het SamenSpeelAkkoord, met als doel meer samenspeelplekken, een inclusieve speelcultuur en toegankelijke kennis over samen spelen. Toch is samen spelen voor kinderen met een beperking in de praktijk lang niet altijd vanzelfsprekend. Hoewel steeds meer speelplekken fysiek toegankelijk worden gemaakt, laat de daadwerkelijke participatie van deze kinderen nog te wensen over. De oorzaken van deze lage participatie zijn al langer bekend (DSP-groep, 2021; Engelen et al., 2021). Stichting het Gehandicapte Kind en Jantje Beton zetten zich met het SamenSpeelNetwerk in om samen spelen tussen kinderen met en zonder beperking te stimuleren. Zij wilden daarom niet opnieuw onderzoeken wat de barrières zijn, maar juist lessen trekken uit een aantal speelplekken waar inclusief samenspel een vanzelfsprekendheid is. Wat maakt dat sommige SamenSpeelPlekken erin slagen om inclusief en uitnodigend te zijn voor alle kinderen? En wat kan het SamenSpeelNetwerk alsmede andere gemeenten, organisaties en speeltuinen hiervan leren?

In deze studie staat de rijkheid en betekenis van ervaringen centraal: hoe wordt een plek ervaren als inclusief? Wat maakt dat kinderen zich welkom voelen – of juist niet? En welke sociale en fysieke elementen werken daarin samen? We gebruiken het adagium “niets over ons, zonder ons” als leidraad: kinderen met een beperking zijn niet alleen onderwerp van dit onderzoek, maar mede de bron van kennis. Wat zij meemaken, voelen en benoemen is essentieel voor het ontwerp en de borging van écht inclusieve speelplekken. We hebben daarnaast, onder meer, ouders, kinderen zonder een beperking, speeltuinbeheerders, voorzitters en ambtenaren gesproken.

1.1 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de onderzoeksopzet toegelicht. Hierin delen we de onderzoeksvragen- en aanpak. In hoofdstuk 3 worden de succesfactoren omschreven in zes verschillende thema's, en in hoofdstuk 4 de conclusie. Tot slot komen de aanbevelingen aan bod in hoofdstuk 5.

2. Onderzoeksopzet

2.1 Onderzoeksvragen

Om inzicht te krijgen in mogelijke succesfactoren en hoe deze in andere SamenSpeelPlekken en gemeenten kunnen worden gerepliceerd, zijn drie onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Wat zijn goede voorbeelden van SamenSpeelPlekken waar kinderen met een beperking regelmatig komen?¹
2. Wat zijn de succesfactoren/*best practices* van deze plekken? Waarom komen de kinderen hier wel regelmatig?
3. Wat kunnen de verschillende actoren (speeltuinbeheerders en beleidsmakers van andere gemeentes) hiervan leren zodat dit op andere plekken kan worden toegepast?

2.2 Onderzoeksaanpak

Voor de diverse onderzoeksactiviteiten in dit onderzoek hanteerden wij onderzoeksmethoden en uitgangspunten die we hieronder toelichten.

2.2.1 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek is een voorbeeld van belichamend onderzoek. Dit betekent dat wij als onderzoekers – net als de kinderen, ouders, beheerders en ambtenaren – niet alleen cognitieve wezens zijn. We zijn ook lichamelijk, relationeel en affectief². Kennis ontstaat niet uitsluitend via objectieve afstand of abstracte analyse, maar ook via wat we ervaren, voelen, zien en meemaken in concrete situaties. Deze benadering sluit aan bij werk van verschillende academici waaronder Harraway (1988) en Ahmed (2014) die pleiten voor een ‘situering’ van kennis en erkenning van de invloed van het lichaam, emoties en locatie op hoe we de wereld begrijpen. We waren fysiek aanwezig op de speelplekken, liepen met de respondenten mee en gingen in gesprek met mensen in hun eigen context en tempo.

In ons onderzoek stond de speelbeleving van kinderen met een beperking net zo centraal als de ervaring van kinderen zonder beperking. We zijn aanwezig geweest op de plekken waar het over gaat, met de mensen over wie het gaat. Dit is ook hoe we vorm hebben gegeven aan het adagium “niets over ons, zonder ons”. Dit uitgangspunt, geworteld in de *disability justice-beweging*, stelt dat onderzoek over mensen met een beperking pas legitiem is als zij er zelf actief deel van uitmaken.

2.2.2 Kwaliteit en validiteit van data

Dit is een kwalitatief onderzoek, waarbij we niet-numerieke data verzamelden en analyseerden om de speelervaringen van kinderen beter te begrijpen. Kwalitatief onderzoek draait om diepgang, betekenis en context. Waar kwantitatief onderzoek uitspraken doet over hoeveel of hoe vaak, richt kwalitatief onderzoek zich op hoe en waarom mensen iets ervaren, doen of voelen. Een kwalitatieve onderzoeksmethode is van meerwaarde voor dit onderzoek omdat het past bij de onderzoeksvraag

---

¹ Het vinden van plekken waar daadwerkelijk wordt samengespeeld was een uitdaging; de schaarste aan zulke plekken is op zichzelf een relevant inzicht.

² Affect theory is een stroming binnen de geestes- en sociale wetenschappen die onderzoekt hoe gevoelens en lichamelijke reacties ontstaan in de interactie tussen mensen, dingen en omgevingen. Met ‘affect’ bedoelt academicus Brian Massumi de directe, vaak nog niet benoemde intensiteit van een ervaring – wat we voelen vóór we het in woorden of emoties vangen. Hij beschrijft dit in zijn invloedrijke essay *The Autonomy of Affect* (1995).

en omdat we hiermee de ervaringen en perspectieven op een gedetailleerde manier kunnen ophalen. De kracht van deze methode zit in het intensief en zorgvuldig onderzoeken van ervaringen. Juist door de context specifieke observaties en gesprekken kunnen we betekenisvolle mechanismen en succesfactoren blootleggen. Door triangulatie van de perspectieven van ouders en kinderen met perspectieven van beheerders en ambtenaren ontstaat een rijk en robuust beeld. Het levert inzichten die geworteld zijn in ervaring, gedragen door meerdere betrokkenen en over de verschillende plekken heen gedeelde thema's laten zien.

2.2.3 Onderzoeksverantwoording

Om zicht te krijgen op de best practices, voerden we verschillende onderzoeksactiviteiten uit, die hieronder worden beschreven.

Groepsgesprek

We voerden een groepsgesprek in het kader van de eerste inventarisatie van best practices en de opzet voor de roll/walk alongs. We spraken met een speeltuinbeheerder en de beleidsadviseur spelen, sport en openbare ruimte van een gemeente, de voorzitter van een SamenSpeelPlek, de programmamanager Samen Spelen van Stichting het Gehandicapte Kind, de projectleider van het SamenSpeelFonds, de projectleider van het Samenspeelnetwerk en de beleidsadviseur impactgericht werken van Stichting het Gehandicapte Kind.

Walk/roll alongs

We gingen langs bij vier SamenSpeelPlekken, die regelmatig worden bezocht door kinderen met een beperking. Een SamenSpeelPlek, ook wel een inclusieve speelplek genoemd, is een plek waar kinderen met en zonder beperking elkaar kunnen ontmoeten en samen kunnen spelen. Het gaat hierbij om het samen zijn en spelen.

De selectie is gemaakt aan de hand van verschillende criteria, waaronder (1) de plek wordt goed bezocht door kinderen met een beperking, (2) een redelijke spreiding over Nederland, (3) verschillen in de omgeving (natuur of centrum), (4) verschillen in faciliteiten en (5) organisatiemodellen: sommige werken met een coördinerende beheerder op locatie (al dan niet betaald), terwijl andere een bestuurlijke structuur kennen vanuit een vereniging of stichting.

Door bewust te kiezen voor variatie in soort plek, omgeving en organisatievorm, konden we voorkomen dat onze bevindingen alleen gelden voor één type speelplek of situatie. De succesfactoren die we in dit onderzoek benoemen zijn algemene inzichten en niet alleen afkomstig van bijvoorbeeld speeltuinen met gemeentelijk beheer of natuurspeelplekken. Ze zijn juist naar voren gekomen omdat we verschillende contexten naast elkaar hebben gelegd. Het maakt de uitkomsten herkenbaar en toepasbaar voor een breed scala aan plekken en betrokkenen.

De zoektocht naar geschikte SamenSpeelPlekken en naar kinderen met een beperking vroeg om extra tijd en toewijding. Locaties werden (nog) niet bezocht door kinderen met een beperking, er bleken geen contacten met ouders of instanties in doelgroep. In sommige gevallen hadden beheerders of voorzitters onvoldoende tijd of capaciteit om ons te ondersteunen. Het laat ons zien dat nog steeds uitzonderlijk is dat kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen.

Dit gegeven vormt een belangrijk inzicht en is daarmee een (indirect) antwoord op deelvraag 1: het aantal plekken waar inclusief samen spelen daadwerkelijk gebeurt, is zeer beperkt.

Interviews

Op locatie gingen we in gesprek met kinderen met en zonder beperking en hun ouders. We begonnen de gesprekken vaak aan tafel en lieten ons – waar mogelijk – rondleiden op de plek. We verzamelden informatie in de omgeving van onze doelgroep, wat zorgt voor een nauwkeuriger beeld van hun ervaringen. De gesprekken stonden in het teken van de speelervaring van de kinderen en wat zij zelf als best practices identificeerden. Ook spraken we tijdens ons bezoek de voorzitter of speeltuinbeheerder en een betrokken ambtenaar.

We hebben de volgende respondenten gesproken:

- 2 speeltuinbeheerders
- 2 voorzitters
- 4 werkgroep-/commissieleden van twee stichtingen
- 4 ambtenaren: twee beleidsmedewerkers spelen, een wijkregisseur en beheerder groen
- 4 ouders van kinderen met en zonder beperking
- 9 kinderen (In verhouding hebben we meer kinderen zonder beperking gesproken)
- 1 eigenaar van een kinderdagverblijf voor kinderen met een beperking die de desbetreffende speeltuin regelmatig bezoekt

Dialogsessie

We bespraken de opgedane inzichten in een dialogsessie met een deel van de voorzitters, ambtenaren en medewerkers van het SamenSpeelNetwerk. We toetsten de resultaten, en vroegen naar de implementatiemogelijkheden en aanbevelingen.

Dataverwerking

De input uit bovenstaande onderzoeksactiviteiten hebben we geanalyseerd en verwerkt in voorliggend rapport. Bij deze onderzoeksactiviteiten hebben we volgens de AVG richtlijnen gewerkt en alle noodzakelijke maatregelen getroffen. Tijdens de interviews en roll/walk alongs zijn informed consent formulieren gebruikt en hebben we de input anoniem verwerkt. Na afloop van het onderzoek worden de persoonsgegevens vernietigd.

2.3 Geselecteerde speeltuinen

Op basis van de selectie bezochten we vier speeltuinen: Inter Amicos, Natuurboerderij BalkInn Natuurspeeltuin Boerdonk en 't Kwekkeltje. We beschrijven hieronder de geselecteerde speeltuinen en in een tabel geven we een toelichting per criterium. In ieder geval worden alle speeltuinen goed bezocht door kinderen met en zonder beperking (criterium 1).

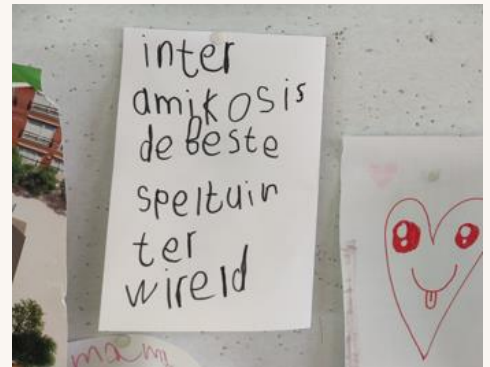
Inter Amicos

Al 70 jaar lang is speeltuinvereniging Inter Amicos in Rijswijk een belangrijke ontmoetingsplek voor kinderen en gezinnen. Vrijwilligers zetten zich in om een veilige en vertrouwde omgeving te bieden waar ieder kind zich welkom voelt. Het hele jaar worden er diverse activiteiten georganiseerd, zoals knutselmiddagen, sportactiviteiten en kampeerweekenden. Deze activiteiten kunnen tegen een gereduceerd tarief aangeboden worden aan leden en niet-leden dankzij de steun van sponsors, fondsen en leden. Inclusiviteit is een belangrijk uitgangspunt binnen Inter Amicos. De speeltuin is

vernieuwd en inclusiever ingericht met onder andere meer toestellen voor jong en oud, rolstoeltoegankelijke routes en overzichtelijke zones³.

De speelplek is omheind en heeft verschillende speelzones, zoals een basketbalveld en schommels. Inter Amicos ligt middenin een woonwijk wat het gemeenschapsgevoel versterkt, buurtbewoners zijn betrokken als vrijwilligers. Toegang tot de speelplek (en andere faciliteiten zoals een bar en een biljarttafel) kost lidmaatschap van € 27,50 p/j.

Figuur 1 tekeningen voor Inter Amicos

Natuurboerderij BalkInn

Natuurboerderij BalkInn zet zich in voor een duurzame samenleving en het vergroten van biodiversiteit, onder meer door jong en oud in contact te brengen met planten en dieren. Hierbij staat ontmoeting en verbinding centraal. De natuurboerderij heeft naast de inclusieve samenspeelplek nog andere functies, waaronder een kinderboerderij, imkerij, schooltuin en sociale tuin. Meerdere keren per jaar worden er activiteiten georganiseerd, zoals een spelletjesdag of een workshop een insectenhotel maken⁴.

De natuurboerderij is omheind, ligt aan de rand van het dorp en grenst aan weilanden. De omgeving van de speeltuin is groen mede door de andere functies en er zijn verschillende inclusieve speeltoestellen waaronder een schommel, glijbaan, zandbak en zintuigelijke speeltoestellen. De speeltuin werd in 2024 geopend en is gratis te betreden.

Natuurspeeltuin Boerdonk

De natuurspeeltuin ligt aan de rand van het dorp en grenst aan een weiland. Op de plek is veel groen, zoals gras, struiken en bomen. De plek is niet omheind. Er zijn verschillende inclusieve speeltoestellen waaronder een schommel, glijbaan en zintuigelijke speeltoestellen. De speeltuin werd in 2024 geopend en is gratis te betreden.

't Kwekkeltje

De speeltuin is een particulier initiatief dat sinds 1993 wordt beheerd door een stichting. De speeltuin wordt volledig gerund door vrijwilligers met als doel een gratis speelplek aan te bieden aan alle kinderen.

³ Bron: Welkom bij Inter Amicos! - Inter Amicos

⁴ Bron: Natuurboerderij BalkInn

Het uitgangspunt is dat de speeltuin een veilige omgeving moet zijn en blijven voor alle minderjarigen en voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. De speeltuin is gratis te betreden.

De speeltuin ligt in een woonwijk, maar is ook omgeven door bomen. De plek wordt omheind en is verdeeld in drie zones op basis van leeftijdscategorieën. Er zijn allerlei speeltoestellen voor kinderen met diverse soorten beperkingen. Het is de grootste speeltuin in deze selectie.

Tabel 1: toelichting criteria per speeltuin.

	Ligging Nederland	Omgeving	Faciliteiten	Organisatiemodel
Inter Amicos	Rijswijk (Zuid-Holland).	In een woonwijk.	Hek, toilet, kantine voor consumptie.	Vereniging, voorzitter op locatie
Natuurboerderij BalkInn	Nieuwleusen (Overijssel).	Aan de rand van het dorp, groen.	Hek, rolstoeltoegankelijk toilet, kantine voor consumptie.	Stichting met beheerder op locatie.
Natuurspeeltuin Boerdonk	Boerdonk (Noord-Brabant).	Aan de rand van het dorp, groen.	Geen.	Stichting. Geen beheerder op locatie.
't Kwekkeltje	Rosmalen (Noord-Brabant).	In een woonwijk, groen.	Hek, rolstoeltoegankelijk toilet.	Stichting met beheerder op locatie.

3. Succesfactoren

Het realiseren van een inclusieve speelplek is een zoektocht, die per plek, gemeente en initiatiefnemer anders verloopt. De succesfactoren hieronder spelen hierbij een rol, maar komen per context op een andere manier tot uiting. De succesfactoren zijn geen universele checklist, maar geven richting in het proces van een niet-inclusieve naar inclusieve SamenSpeelPlek.

We structureren de succesfactoren aan de hand van zeven thema's, die volgens respondenten voor de vier SamenSpeelPlekken bepalend zijn geweest voor hun succes: fysieke toegankelijkheid, inclusieve speelcultuur, de rol van ouders, beheer, activiteiten op de speelplek, het faciliteren van continuïteit en communicatie.

1.2 Fysieke toegankelijkheid

Fysieke toegankelijkheid is niet zozeer een succesfactor als wel een randvoorwaarde voor inclusief samen spelen. Samen spelen zonder een toegankelijke basisinfrastructuur als (bijna) niet mogelijk. Daarmee willen we niet zeggen dat het onmogelijk is om een inclusieve speelcultuur te creëren zonder rigoureus de fysieke toegankelijkheid te verbeteren – alle kleine beetjes helpen ten slotte en soms kost het wat meer tijd – maar het is wel een element dat, als het niet aanwezig is, duidelijk verstorend werkt.

Bij de vier speelplekken werden we rondgeleid en meegenomen door de speeltuinbeheerder of voorzitter in een toelichting op verschillende ingrepen met verschillende intenties, afhankelijk van de context. Uitgevoerde ingrepen die de toegankelijkheid vergroten voor kinderen met uiteenlopende beperkingen:

Toegankelijke ondergrond en omgeving: Fysieke toegankelijkheid begint bij de ondergrond en de bereikbaarheid van de speelplek. Op meerdere locaties zagen we verharde paden die kinderen in een rolstoel of met een loophulpmiddel toegang geven tot de speeltoestellen. Een goed voorbeeld is Inter Amicos, waar trappen zijn vervangen door een glooiende heuvelroute naar de kabelbaan. Dergelijke aanpassingen zorgen ervoor dat kinderen zelfstandig of met hulp op alle delen van de speelplek kunnen komen.

“Ik vind het jammer dat hier zo veel gras is, want in een rolstoel kan je dan niet zo ver rijden” – een kind over één van de speeltuinen

Aangepaste speelelementen: Ook de toestellen zelf zijn op verschillende manieren aangepast. Meerdere plekken boden speeltoestellen op rolstoelhoogte aan, zoals schommels, draaimolens en zandbakken. Voor kinderen met een evenwichtsstoornis is er in sommige speeltuinen een aangepaste schommel aanwezig. Zintuiglijke toegankelijkheid is op een aantal plekken meegenomen via voelborden, banden en kleurschijven, die spel stimuleren via tast, geur, geluid en kleur. In één speelplek is zelfs een brede glijbaan geplaatst waar een kind samen met een ouder of begeleider vanaf kan gaan.

“Alle materialen en faciliteiten zijn zo gemaakt dat je zowel ‘boven’ als ‘onder’ kan spelen, dus als je niet op het toestel kan klimmen wil dat niet zeggen dat je niet samen kan spelen op het toestel” – voorzitter Inter Amicos

Speelelementen ter bevordering van samen spelen: Er zijn ook verschillende speelelementen die het samen spelen actief stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een schommel waar kinderen met én zonder beperking tegelijk gebruik van kunnen maken, of een waterspeeltoestel waarbij je moet samenwerken om het water te laten stromen. Op één locatie stond een rolstoel klaar voor kinderen zonder beperking, zodat zij konden ervaren hoe het is om in een rolstoel te zitten – terwijl het toestel ook bruikbaar was voor kinderen die er dagelijks gebruik van maken. Een ander creatief voorbeeld is een spreekbuis die in verbinding staat met een toren, waardoor kinderen die niet kunnen klimmen toch contact kunnen maken met anderen die bovenop de toren zitten. Ten slotte wordt er op één locatie gewerkt aan een panna-voetbalveldje, waarbij ook aan de buitenkant speelelementen worden geplaatst, zodat ook kinderen die niet kunnen voetballen mee kunnen doen.

Faciliteiten: De algemene voorzieningen dragen ook bij aan toegankelijkheid en veiligheid. Zo zijn er op sommige plekken rolstoeltoegankelijke toiletten en omheiningen rondom de speeltuin, wat ouders en kinderen een gevoel van veiligheid geeft.

Toegankelijke omgeving: De inrichting van de omgeving speelt eveneens een rol. Verschillende speelplekken zorgen voor voldoende kleurcontrast tussen paden en aangrenzende zones, zodat het visueel duidelijk is waar je wel en niet kunt lopen. Soms helpt ook een gekleurde lijn in het pad om de route te markeren. De logische indeling van de speelplek – waarbij bijvoorbeeld rustig spel, actief spel en zitplekken overzichtelijk zijn gescheiden – helpt kinderen en ouders om hun weg te vinden. Op sommige plekken worden extra hulpmiddelen ingezet, zoals een pictogrammenbord waarmee kinderen hun gevoelens kunnen uitdrukken, of een QR-code bij een speeltoestel die via audio uitlegt wat het toestel doet.

Ruimtelijke kwaliteit: Tot slot draagt ook de ruimtelijke kwaliteit bij aan het gebruik en de beleving van een speelplek. Natuurlijke elementen zoals bomen, struiken en gras zorgen voor rust, beschutting en schaduw, én maken de plek aantrekkelijker voor een bredere groep gebruikers.

“Er is nog niet veel schaduw maar daar investeren we wel in. We hebben 5 jaar geleden een perenboom geplant – die moet nog een stukje groeien om echt schaduw te geven – en op het terras zijn er parasols” – voorzitter Inter Amicos

Samengevat: Fysieke toegankelijkheid is een basisvoorwaarde voor inclusief samen spelen. Grote maar ook kleine aanpassingen maken een wereld van verschil voor kinderen met een beperking. Toegankelijkheid zit niet alleen in de infrastructuur, maar ook in de vormgeving van toestellen, inrichting en voorzieningen. Als deze elementen ontbreken, wordt samen spelen ernstig belemmerd en als ze wél aanwezig zijn, kan er ruimte ontstaan voor verbinding, plezier en wederzijds begrip.

3.1 Inclusieve speelcultuur

Een inclusieve speelplek is succesvol als alle kinderen zich er welkom, veilig en vrij voelen om te spelen. Dit vraagt meer dan alleen een fysieke aanpassing. De speelcultuur – de sociale interactie, gedragingen en (on)geschreven regels – is bepalend in of kinderen samen durven en kunnen spelen. Factoren die door respondenten werden genoemd als bijdrage aan een inclusieve speelcultuur zijn:

Je welkom voelen: kinderen noemen het niet expliciet, vooral de ouders en speeltuinbeheerders noemen het belang van een welkomstgevoel. Volgens Inter Amicos bijvoorbeeld, zit het welkomstgevoel vooral in kleine dingen, zorgen dat ouders en kinderen letterlijk welkom worden geheten, nieuwe mensen krijgen een kop koffie. Geef mensen het gevoel dat ze zichzelf kunnen zijn.

Het kan zo subtiel zijn als de ronde tafels in hun kantine; ronde tafels nodigen uit tot gesprek, bevorderen oogcontact en zorgen ervoor dat niemand zich buiten de groep voelt staan. Bij 't Kwekkeltje volgen ze het uitgangspunt zoals geformuleerd door het SamenSpeelFonds: 100% welkom, 70% bereikbaar, 50% bespeelbaar. Dit houdt in dat iedereen welkom is, 70% van de toestellen bereikbaar is voor alle kinderen en 50% van de toestellen bespeelbaar is voor alle kinderen.

“Ik voel me hier welkom. Door het hek weten we ook wie hier binnenkomt. Het is een gemoedelijke sfeer.”

- Ouder over Inter Amicos.

Aantrekkelijkheid voor een brede doelgroep: een inclusieve speelplek is aantrekkelijk voor verschillende soorten kinderen. Niet alleen kinderen met uiteenlopende beperkingen moeten zich herkennen in de plek, maar ook bijvoorbeeld jongere en oudere kinderen. Zo is 't Kwekkeltje gefaseerd in leeftijdscategorieën, zodat jong en oud een plek hebben. Als een plek alleen is ingericht voor één bepaalde doelgroep ontstaat afstand.

“Op deze speelplek is veel te doen. Je hebt in de omgeving meer speeltuinen, maar daar zit weinig uitdaging in. Deze plek is voor jong en oud.”

- Ouder van een kind met een fysieke beperking over Natuurlijk Spelen Boerdonk.

Gedragsregels en visuele signalen van inclusiviteit: zoals borden met pictogrammen, teksten als “Iedereen welkom” of symbolen van toegankelijkheid. Ze communiceren laagdrempelig welk gedrag gewenst is, bijvoorbeeld: samen spelen, respect tonen, rustig reageren of rekening houden met elkaars tempo. Dit is vooral waardevol voor ouders en kinderen die de plek nog niet kennen, of die zich in andere speeltuinen eerder buitengesloten voelden. Door zichtbaar te maken dat de plek bedoeld is voor kinderen met én zonder beperking, wordt het idee versterkt dat diversiteit erbij hoort – het normaliseert verschil.

De juiste vrijwilligers: vrijwilligers op de speelplek kunnen een positieve impuls geven aan de speelcultuur. Een goede vrijwilliger heeft affiniteit met kinderen en kan rustig reageren. Zo vertelt de eigenaar van een kinderdagverblijf en vaste bezoeker van Inter Amicos dat een van de kinderen van haar groep (op het spectrum) zonder toestemming achter de balie ging staan en een fles pakte. De begeleider wist rustig en passend te reageren op deze actie.

“Vrijwilligers zijn goed geïnstrueerd, er is nagedacht over het gedragsaspect. Vaak krijgen kinderen alleen maar te horen dat ze iets niet mogen doen. Hier werd zo rustig gereageerd en dat was belangrijk.” (over hierboven geschreven actie).

- Vaste bezoeker over Inter Amicos.

Samengevat: Een inclusieve speelplek wordt niet alleen bepaald door wat er staat, maar door hoe er gespeeld wordt. Sociale veiligheid, een gevoel van welkom en uitnodigend gedrag zijn essentieel. Speelcultuur is maakbaar: via inrichting, vrijwilligers, gedragsregels en symboliek kun je actief sturen op openheid en samen spelen. Inclusiviteit wordt pas echt voelbaar als kinderen én ouders ervaren dat ze zichzelf mogen zijn.

3.2 De rol van ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij het in stand houden van inclusieve SamenSpeelPlekken. De manier waarop ouders zich verhouden tot elkaar, tot het kind en tot de speelplek beïnvloedt of een speelplek inclusief functioneert.

Ouders als ‘poortwachters’: de inschatting van ouders over wat hun kind ‘(aan)kan’ speelt een rol bij de beslissing om wel of niet naar een speelplek te gaan. Dit gebeurt vaak door eerdere negatieve ervaringen of om teleurstelling te voorkomen.

“Een moeder vertelde mij dat ze bang was om te komen. Haar kind zit in een rolstoel en de moeder wilde haar kind niet teleurstellen. Uiteindelijk is ze toch gekomen, en haar kind wilde aan het eind van de dag nog steeds niet vertrekken.”

- Voorzitter van 't Kwekkeltje.

Ouder-ouder interactie en sociale controle: interactie tussen ouders vergroot het gevoel van comfort en veiligheid, bijvoorbeeld wanneer ouders elkaar groeten en met elkaar praten. Op plekken waar ouders elkaar kennen of vaker tegenkomen, ontstaat vaak ook een vorm van sociale controle. Voor sommige ouders kan dit een belemmering wegnemen.

“Je komt hier in contact met ouders die ook kinderen met een beperking hebben. Je deelt dit met elkaar en dan valt het ook niet op. Er is veel respect en begrip naar elkaar toe. En er is sociale controle, ouders helpen elkaar. Ik zit hier vaak met andere moeders.”

– Ouder van een kind met fysieke beperking over Natuurlijk Spelen Boerdonk.

Ouders als voorbeeld: het gedrag van ouders heeft een voorbeeldfunctie. Dit kan positief zijn wanneer ouders kinderen actief betrekken in het spel of positief reageren op contact. Andersom gebeurt het ook: ouders met kinderen zonder een beperking kunnen belemmerend zijn, bewust of onbewust, door uitspraken zoals: “ga daar maar niet mee spelen”. Dit draagt bij aan uitsluiting en versterken van vooroordelen.

Samengevat: Ouders zijn sleutelpersonen in het al dan niet functioneren van een inclusieve speelplek. Hun inschattingen, gedrag en interacties bepalen in hoge mate of kinderen kansen krijgen om samen te spelen. Ook zijn ouders zelf op zoek naar herkenning, veiligheid en uitwisseling. Door in te zetten op ontmoeting, bewustwording en positieve voorbeelden kunnen ook ouders bijdragen aan een meer open en ondersteunende speelomgeving.

3.3 Beheer

Een inclusieve speelplek vraagt ook om duurzaam en inclusief beheer. Hoe een speelplek wordt onderhouden, benut en doorontwikkeld heeft directe invloed op de toegankelijkheid en het gebruik.

Enthousiaste beheerders en/of vrijwilligers: betrokken beheerders en vrijwilligers zijn voor alle SamenSpeelPlekken zeer belangrijk. Zij zijn belangrijk geweest in de realisatie, maar juist ook nu in het dagelijks functioneren van de plek. Indien aanwezig op locatie zijn ze het contact met de ouders en kinderen, plek, signaleren ze wat er speelt en zorgen ze dat alles op orde is. Maar ze spelen ook een belangrijke rol achter de schermen: in de organisatie of het onderhoud. Een sterke groep vrijwilligers zorgt ook voor continuïteit.

“De enorme betrokkenheid en inzet van vrijwilligers is de succesfactor van deze speelplek”

- Beleidsmedewerkers spelen.

“De betrokken werkgroep en vrijwilligers zijn een heel belangrijk onderdeel geweest, anders was hier geen speelplek gerealiseerd. Dan was de gemeente doorgegaan met bestaande plekken renoveren.”

- Beheerder groen.

Middelen: inclusief beheer is alleen mogelijk als er voldoende middelen beschikbaar zijn, zoals capaciteit (personeel of vrijwilligers), budget (via sponsoring, fondsen of subsidies), netwerk en contacten, en goodwill van buurtbewoners, buurtprofessionals, ambtenaren enzovoorts.

“Een van onze vaste inkomsten zijn onze sponsors, die jaarlijks een bedrag geven variërend van 100-1000 euro ten gunste van de exploitatie. Dat is erg fijn. Wij geven hen vervolgens een plekje op ons sponsorenbord bij de ingang.”

- Voorzitter van BalkInn.

Alternatieve vormen van financiering: financiering in natura, zoals in arbeid van lokale ondernemers of materialen kan helpend zijn wanneer financiële middelen beperkt zijn.

“Wij vragen gericht aan lokale partijen of ze ons willen helpen met bepaalde zaken. Voor het bouwen van het paviljoen hebben wij een architect en aannemer benaderd om ons te helpen. De aannemer heeft mij onder andere de namen van de loodgieter, elektricien, schilders gegeven en die heb ik toen gericht gevraagd om hulp. Zo gericht vragen, doen wij nog steeds. Wij helpen dan uiteraard mee in de uitvoer.”

- Voorzitter van 't Kwekkeltje.

Hoewel in verschillende gesprekken naar voren kwam dat beheerders en voorzitters zich bewust zijn van het belang van de in natura bijgedragen elementen van verschillende partijen – het is volgens één van hen zelfs de belangrijkste reden dat de speeltuin inclusief kon worden gemaakt – zijn inclusieve speeltuinen juist ook makkelijker te financieren dan niet-inclusieve.

Gratis toegang en eigen consumptie: verlagen belangrijke drempels voor alle gezinnen. Bovendien hebben ouders van kinderen met een beperking al vaak te maken met extra kosten voor zorg, vervoer of begeleiding. Als een speeltuin gratis toegankelijk is én ouders hun eigen eten en drinken mogen meenemen, maakt dat een bezoek laagdrempeliger en beter inpasbaar in het dagelijks leven. Het geeft gezinnen bovendien meer regie: zij kunnen hun eigen tempo bepalen en inspelen op de behoeften van hun kind, zonder afhankelijk te zijn van horeca of bijkomende kosten. Dit draagt bij aan een gevoel van welkom en toegankelijkheid voor een bredere groep gezinnen.

Inzet van professionals: hoewel vrijwilligers en beheerders cruciaal zijn, kunnen de juiste professionals ook net het verschil maken. Denk hierbij aan toestelleveranciers, mensen die kunnen helpen met de fondsenwerving of de kinderen zelf. Zij beschikken over een bepaalde expertise, die aanvullend kan zijn.

“In het voortraject is de toestelleverancier heel belangrijk geweest. De werkgroep wilde graag toestellen die specifiek voor rolstoelgebruikers waren. Toen werden we door hen erop gewezen dat dit niet het samen spelen bevordert. Dus nu hebben we een schommel waar zowel kinderen met en zonder beperking in kunnen.”

- Werkgroep lid van Natuurlijk Spelen Boerdonk.

Samengevat: Goed beheer is essentieel om inclusieve speelplekken leefbaar en toegankelijk te houden. Dit vraagt betrokken mensen, middelen, creativiteit en samenwerking met professionals.

Vrijwilligers maken het verschil, maar kunnen dat niet zonder ondersteuning en verbinding. Inclusiviteit moet ook achter de schermen gewaarborgd zijn – in onderhoud, financiering, organisatie en visie.

3.4 Activiteiten

Activiteiten zijn ook een belangrijke factor. Waar de fysieke plek de ruimte biedt, zorgen activiteiten voor ontmoeting, ervaring en verbinding.

Gezamenlijke speelmomenten: gezamenlijke speelmomenten – zoals speeldagen, uitstapjes of andere georganiseerde programmering (waterspeeldag, wetenschapsdag, expeditie Inter Amicos, kampeerweekend naar Duinrell) – creëren gedeelde ervaringen. Kinderen spelen met elkaar, ouders leren elkaar kennen, en ieder leert zo om te gaan met elkaars behoeften en mogelijkheden. Zulke momenten normaliseren verschil. Inter Amicos en Natuurlijk Spelen Boerdonk worden bezocht door maatschappelijke organisaties, zoals een kinderdagverblijf of zorginstantie. Hun komst met de kinderen met een beperking zorgt ook voor het normaliseren van verschillen.

Het belang van gezamenlijke speelmomenten komt ook naar voren in minder positieve ervaringen. Op basis van de gesprekken met een kind met een visuele beperking en een ouder van een kind met spierdystrofie komt naar voren dat de interactie met andere kinderen ook negatief kan zijn. Zo deelt de ouder een ervaring waarbij zijn kind werd beledigd door een ander kind. En geeft het kind met een visuele beperking aan dat zijn bril af en toe wordt afgepakt door kinderen. Kinderen zonder beperking weten niet altijd hoe om te gaan met kinderen met een beperking en dit werkt belemmerend voor hen. Daarom zijn gezamenlijke speelmomenten belangrijk voor het normaliseren van verschillen.

“Ik ben met een groepje naar Duinrell geweest. Dit was georganiseerd door Inter Amicos. Hier werd ik geholpen door meisjes met wie ik op de slaapzaal sliep. Zij werden mijn beste vrienden.”

- Kind over Inter Amicos.

“We organiseerden een paasactiviteit: eitjes zoeken. Er waren tientallen kinderen aanwezig, die samen zochten naar de eitjes. Ook organiseerden we een buitenspeeldag. Dat zijn leuke momenten.”

- Vrijwilliger van Natuurlijk Spelen.

Ook kwamen zogenaamde samenspeeldagen vaker ter sprake. Deze worden georganiseerd door Stichting het Gehandicapte Kind en bieden kinderen met en zonder beperking de kans om elkaar te leren kennen en positieve samenspeelervaringen te creëren. Iets wat nadrukkelijk terugkwam in gesprekken is dat het wordt gezien als een moment voor ouders om elkaar te ontmoeten en te leren over inclusief samen spelen. Deze dagen kunnen vriendschappen, meer acceptatie en vertrouwen bevorderen onder kinderen, en ouders. Ten slotte zijn het ook inspiratiemomenten die anderen aanzetten tot het realiseren van toegankelijke speelplekken in hun eigen omgeving.

Samengevat: Activiteiten zijn onmisbaar voor het stimuleren van inclusief samen spelen. Ze creëren gedeelde ervaringen, doorbreken drempels en normaliseren verschil. Door kinderen actief met elkaar in contact te brengen – op speelse, laagdrempelige wijze – wordt wederzijds begrip vergroot. Dit werkt ook door in het gedrag van ouders en draagt bij aan een duurzame, inclusieve speelcultuur.

3.5 Continuïteit faciliteren

Duurzaam samen spelen vraagt om continuïteit in beheer, onderhoud en aandacht voor inclusie.

Ondersteuning van gemeente: een enthousiaste ambtenaar kan continuïteit geven. Maar het is ook belangrijk dat er vanuit de gemeente beleid is op inclusief samen spelen. Beiden zijn nodig om speelplekken te kunnen ondersteunen. Verder ondersteunen gemeenten in onderhoud en inspecties van de speeltoestellen, en betaalt in ieder geval één gemeente ook de jaarlijkse exploitatiesubsidie.

Bewustwording binnen het gemeentelijk apparaat: het is belangrijk dat de gemeente weet wat inclusief spelen inhoudt en wat wel en niet werkt. Drie van de ambtenaren die wij hebben gesproken dragen actief bij aan de bewustwording binnen het gemeentelijk apparaat. Ook is kennisontwikkeling om hun inzichten te verdiepen en up-to-date te blijven een prioriteit voor hen. Daarmee zorgen zij ervoor dat de gemeente stap voor stap leert van ervaringen, nieuwe inzichten vertaalt naar beleid en kan fungeren als een betrouwbare en deskundige gesprekspartner.

Daarnaast vertelt een van de beleidsmedewerkers dat er ook spanningen kunnen ontstaan tussen de doelstellingen op het gebied van inclusief spelen en andere doelen van de gemeente. Bijvoorbeeld met het doel van participatie van inwoners. In participatieprocessen bij de (her)inrichting van speelplekken worden inclusieve speeltoestellen vaak weggestemd via het “meest stemmen gelden” principe. Of het botst met het doel van de gemeente voor meer groen en natuur in de openbare ruimte terwijl natuurspeelplekken volgens respondenten toch vaak minder toegankelijk blijken. Uiteraard hoeft dit elkaar niet te bijten – groen en samen spelen – maar het is goed om als gemeente bewust om te gaan met dergelijke potentiële tegengestelde belangen.

Relatieve nabijheid van de plek: een inclusieve plek werkt alleen als gezinnen er relatief gemakkelijk naartoe kunnen, en het deel kan worden van hun routine. Dit kan ook gemeenschap creëren onder de bezoekers.

Lokale structuren zoals buurtsportcoaches, wijkprofessional, sociale voorziening zijn cruciaal. Zij fungeren als verbindende schakels tussen gezinnen, speelplekken, scholen en zorginstaties. Omdat zij vaak al een vertrouwensband hebben met ouders en kinderen in de wijk, kunnen zij een toeleidende rol vervullen: bijvoorbeeld door ouders actief te wijzen op een inclusieve speelplek, ze over een drempel te helpen of samen een eerste bezoek te plannen.

Samengevat: Inclusieve speelplekken zijn geen eenmalige interventie, maar vragen om blijvende aandacht. Continuïteit ontstaat als betrokkenheid, kennis en verantwoordelijkheid worden gedeeld – tussen gemeente, buurt, professionals en ouders. Ondersteuning vanuit lokaal beleid en infrastructuur maakt het verschil, net als nabijheid en herhaalbaarheid voor gezinnen.

3.6 Communicatie

Soms zijn speeltuinen goed ingericht, maar komen er alsnog weinig tot geen ouders en kinderen met een beperking op af. Om hen aan te trekken, kan het helpen om in te zetten op communicatie en promotie. Dit zorgt voor bekendheid, positieve beeldvorming, en nodigt de doelgroep actief uit. Dit kan op verschillende manieren, zoals promotiefilmpjes. Maar ook het hangen van een sponsorenbord kan hierbij helpen.

“Promotiefilmpjes helpen om de plek in een positief daglicht te zetten. Dit hoeft niet alleen door de speelplek zelf te gebeuren, maar de gemeente kan ook aandacht geven op hun website. Bijvoorbeeld door aandacht te geven voor de opening van zo’n plek.”

- Beleidsmedewerker spelen

3.8 Vroegtijdige ontmoeting

Dit heeft niet direct betrekking op samen spelen in de speeltuin, maar is wel dusdanig van invloed dat we het willen delen. Kinderen die al op jongere leeftijd in contact komen met diversiteit, bijvoorbeeld via school, vinden het later vanzelfsprekender om samen te spelen. Zo delen twee ouders bij Natuurlijk Spelen dat op hun basisschool kinderen met en zonder beperking samen op school zitten. Het helpt dan dat je elkaar kent.

“Een van onze vaste bezoekers is de eigenaresse van een kinderdagverblijf. Zij bezocht ons al vrij snel. De kinderen van haar groep (met een beperking) spelen er al lang en zorgen voor gewenning bij andere kinderen en ouders.”

- Voorzitter van Inter Amicos.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Niet perfectie maar samenhang doet ertoe

Inclusieve speelplekken vragen geen perfectie, maar samenhang. Fysieke toegankelijkheid, een uitnodigende speelcultuur, betrokken ouders, duurzaam beheer, gerichte activiteiten, communicatie en continuïteit: het zijn allemaal schakels in een groter geheel. Wat deze factoren krachtig maakt, is niet hun afzonderlijke aanwezigheid, maar het feit dat ze elkaar versterken. Een plek kan fysiek goed ingericht zijn, maar zonder sociale veiligheid komt het spel niet op gang. Andersom kan een warme cultuur weinig uithalen als kinderen letterlijk niet bij de toestellen kunnen.

Er bestaat geen universeel recept voor een SamenSpeelPlek. Elke locatie vraagt om maatwerk, passend bij de lokale context, netwerken, infrastructuur en cultuur. Wat werkt in Boerdonk, werkt niet vanzelfsprekend in Almelo. Toch wijzen de onderzochte speelplekken op gedeelde succesfactoren die zich steeds weer in andere vormen laten zien. Cruciaal daarbij is dat de betrokken partijen bewust keuzes maken, samenwerken en stap voor stap toewerken naar meer toegankelijkheid en verbinding. Een inclusieve speelplek is niet per se resultaat van één grote verbouwing. Soms gaat het om een groeiproces, met verschillende fasen: van voorbereiding en realisatie tot beheer en borging. Zelfs kleine ingrepen kunnen het verschil maken – zolang ze doordacht zijn en ingebed in bredere ambities.

Tenslotte leert dit onderzoek dat het vinden van goed functionerende inclusieve speelplekken nog steeds een uitdaging is. Dat alleen al zegt iets. Het toont aan dat inclusief samen spelen in Nederland nog verre van vanzelfsprekend is, en dat actief beleid, inzet en samenwerking essentieel blijven.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de opgedane inzichten formuleren we onderstaande aanbevelingen, toegespitst op drie groepen van belangrijke betrokkenen.

4.2.1 Voor gemeenten en beleidsmakers

Gemeenten spelen een sleutelrol bij het mogelijk maken én verduurzamen van inclusieve speelplekken. Niet alleen door fysieke herinrichting te ondersteunen, maar juist ook door aandacht te besteden aan sociale toegankelijkheid, samenwerking, beleidskaders en continuïteit.

Aanbevelingen:

- Integreer zowel fysieke als sociale toegankelijkheid expliciet in (her)inrichtingsprojecten en speelbeleid.
- Zorg dat het beleidskader rekening houdt met verschillende typen beperkingen, niet alleen fysieke.
- Maak duidelijke samenwerkingsafspraken met verenigingen of stichtingen over rollen en verantwoordelijkheden.
- Reserveer structureel budget voor activiteiten die samen spelen bevorderen. Stimuleer bewustwording en kennisdeling binnen de gemeentelijke organisatie: wat is inclusief spelen, wat werkt wél en wat juist niet?
- Wees alert op tegengestelde belangen tussen beleidsdoelen en zoek creatieve oplossingen.

- Veranker inclusief samen spelen in bredere gemeentelijke thema's zoals participatie, jeugdzorg en openbare ruimte.

4.2.2 Voor speeltuinverenigingen en -beheerders

Een inclusieve speeltuin vraagt om visie én praktijk: een plek waar kinderen zich welkom voelen én letterlijk kunnen spelen. Beheerders kunnen veel bereiken door stap voor stap te bouwen aan zowel fysieke toegankelijkheid als een uitnodigende speeltuin.

Aanbevelingen:

- Formuleer als organisatie een heldere visie op inclusief samen spelen: waar sta je voor, wat wil je betekenen?
- Zorg voor een fysiek toegankelijke basis (routes, ondergrond, toestellen), eventueel gefaseerd.
- Werk actief aan een inclusieve speeltuin: denk aan gedragsregels, vrijwilligers met de juiste houding, en signalen van welkom.
- Stimuleer eigenaarschap bij ouders en kinderen, bijvoorbeeld door ze te betrekken als ambassadeurs of mee te laten denken.
- Organiseer ontmoetingsmomenten – zoals Samenspeeldagen – om ouders en kinderen met en zonder beperking te verbinden.
- Zorg voor duurzaam beheer: werk met betrokken vrijwilligers, verdeelde taken en heldere afspraken met partners (zoals gemeenten).
- Benut het netwerk: zoek samenwerking met maatschappelijke organisaties, lokale ondernemers of zorginstellingen.
- Vraag actief feedback aan ouders en kinderen – hun ervaring is de beste graadmeter voor inclusie.
- Laat zien waar je voor staat via positieve communicatie, zoals filmpjes, flyers of een sponsorenbord.

4.2.3 Voor ouders

Ouders zijn onmisbare schakels in inclusief samen spelen. Hun keuzes, gedrag en contact met anderen dragen in hoge mate bij aan de sfeer en toegankelijkheid van een speeltuin – óók voor andere kinderen en gezinnen.

Aanbevelingen:

- Laat je kind meedoen, ook als je twijfelt. Positieve ervaringen versterken zelfvertrouwen – bij het kind én bij jou als ouder.
- Wees zelf een voorbeeld van openheid en respect. Groet andere ouders, maak een praatje en nodig ontmoeting uit.
- Moedig je kind aan om te spelen met andere kinderen, ook als ze 'anders' zijn – en help desnoods bij het eerste contact.
- Zoek verbinding met andere ouders, bijvoorbeeld tijdens activiteiten of op het bankje langs het veld. Dat draagt bij aan wederzijds begrip.
- Denk of doe mee in de speeltuin: van een activiteit helpen organiseren tot feedback geven – elke bijdrage helpt.

DSP-GROEP BV

Van Diemenstraat 410
1013 CR Amsterdam
+31 (0)20 625 75 37

dsp@dsp-groep.nl
KvK 33176766
www.dsp-groep.nl

Als onafhankelijk bureau ondersteunen wij ministeries, provincies en gemeenten en maatschappelijke organisaties met toegankelijke en toepasbare onderzoeksresultaten en adviezen. Wij moedigen onze medewerkers aan om te doen waar zij goed in zijn en zich hierin te blijven ontwikkelen. Waar mogelijk werken wij samen met vaste freelancers en organisaties met aanvullende expertise en kwaliteiten.

Om nieuwe perspectieven en positieve energie te bieden, leggen wij verbinding tussen de verschillende thema's waarop wij werken en bewegen wij ons voortdurend tussen verschillende werelden. Goed beleid is inclusief en neemt verschillende soorten kennis mee. Onze kracht ligt in onze gedrevenheid, betrokkenheid en een frisse, onafhankelijke blik.

Wat we doen

DSP-groep zorgt voor gedegen kennis, nieuwe perspectieven en positieve energie in complexe maatschappelijke opgaven. Wij ontwikkelen advies en beleid vanuit en voor de mensen om wie het gaat. Advies en beleid waar onze opdrachtgevers graag mee verder gaan. Advies en beleid dat werkt.

Meer weten

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten.